

EXPO
De straat op

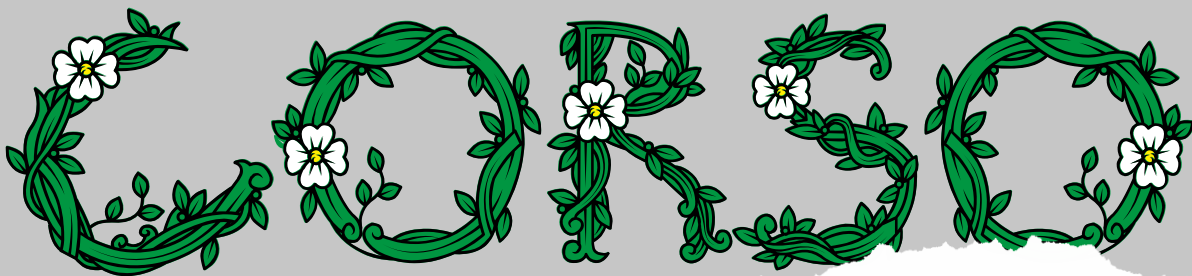
PRIDE

Stoet

MAARS

BETOOGING

PROCESSIE

 Vlaanderen
verbeelding werkt

gent:

30.10'21-08.05'22

Een klimaatmars, een vakbondsbetoging, een processie of een carnavalsoptocht. Mensen komen vaak samen de straat op. De nieuwe expo 'De straat op' in het Huis van Alijn staat stil bij de vraag waarom en hoe mensen de straat op komen. De expo loopt van 30 oktober 2021 tot 8 mei 2022.

Elke regio of stad heeft wel een stoet, processie, carnavalsoptocht of bloemencorso. Ook voor betogingen en protestmarsen komen burgers vaak de straat op. Hoe verschillend optochten soms ook lijken, vaak hebben ze toch veel gemeen. En in heel wat optochten maken deelnemers hun boodschap duidelijk met vlaggen, slogans, kledij en muziek.

'Optochten brengen veel mensen op de been. Niet enkel de dag zelf, maar ook in de aanloop ernaartoe. Achter de schermen verzetten vrijwilligers en professionals heel wat werk, zowel creatief als organisatorisch. In de expo tonen we wat er allemaal bij komt kijken.'

Ann Van Nieuwenhuysse, directeur Huis van Alijn

Waarom kom jij de straat op?

Wat zorgt ervoor dat mensen in groep de straat op komen? Vanuit welk engagement of welke drijfveer doen ze dat? De redenen lopen uiteen, maar iedereen die meeloopt wil gezien worden en een verhaal vertellen.

'Als het op het ontleden van ons dagelijks leven aankomt heeft het Huis van Alijn een ijzersterke reputatie. Tijdens de expo 'De straat op' komen een tiental getuigen aan het woord: van jonge klimaatbetogers tot een vaandelzwaaijer of een reuzendrager.'

Sami Souguir, schepen van Cultuur en voorzitter van AGB Erfgoed

De expo 'De straat op' toont de diversiteit aan optochten vanaf de 20e eeuw tot vandaag. Naast getuigenissen zijn er kostuums, vlaggen, affiches en beelden van optochten in Vlaanderen en Brussel te zien. Bezoekers bekijken het fenomeen van optochten vanuit verschillende perspectieven: als deelnemer, organisator of als toeschouwer. Voor het secundair onderwijs ontwikkelde het Huis van Alijn een speciaal aanbod voor de 2e en 3e graad.

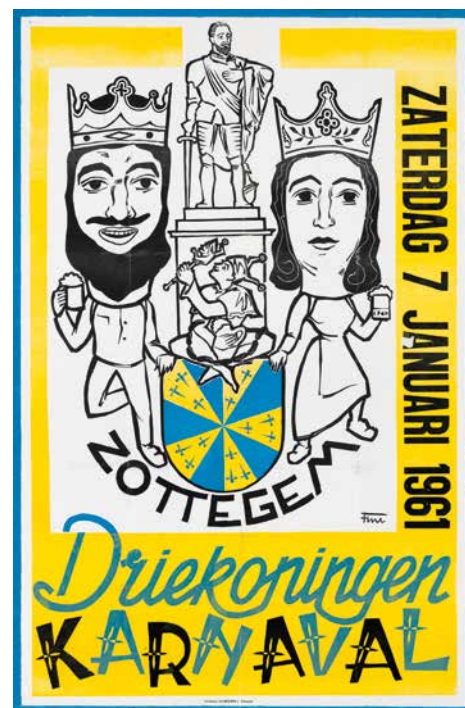
Affiche boerenbetoging 1971, collectie KADOC

De Postharmonie Gent 1976, collectie Huis van Alijn

Bloemencorso Loenhout 2016, ©wezelopdefoto

Affiche Driekoningencarnaval Gent 1961, collectie Huis van Alijn

Gezinnen betogen tegen kernraketten 1983, collectie Huis van Alijn

Belgian Pride Brussel 2016, ©Miguel Discart

Een stoet, betoging, pride of processie. We komen regelmatig samen de straat op, ongepland of na een lange voorbereiding. In een optocht laat een groep van zich horen. Muziek, vlaggen en slogans vullen de straten. Borden, kledij, maskers, figuren en wagens versterken de boodschap.

De expo ‘De straat op’ belicht optochten in Vlaanderen en Brussel, vroeger en nu. Kijk mee vanuit het perspectief van organisatoren, deelnemers en toeschouwers.

‘De straat op’ in het Huis van Alijn: Waarom hier deze expo?

Het Huis van Alijn is het museum van het dagelijks leven en zet tradities, rituelen en gewoontes centraal. Stoeten en optochten zijn een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Ook betogen doen we vaak. In 2018 werden de klimaatprotesten, met wekelijks duizenden jongeren op post, nagenoeg een nieuwe traditie. De COVID-19 lockdown maakte bovendien duidelijk hoe belangrijk het is samen de straat op te kunnen gaan, om uitdrukking te geven aan wat we als mensen belangrijk vinden.

Naast deze maatschappelijke observaties inspireerde ook één concrete aanleiding tot het maken van deze unieke expo over het levende fenomeen optochten: de productie van filmregisseur Jan Vromman over de stoetenbouwers in Vlaanderen. Deze documentaire wordt verwacht in het voorjaar van 2022. Het Huis van Alijn ondersteunde inhoudelijk en stelde hiervoor de collectie beschikbaar.

Unieke collectie

De expo toont kostuums, vlaggen, affiches en beelden van optochten in Vlaanderen en Brussel. Deze komen uit de collectie van het Huis van Alijn, maar ook uit die van officiële archieven en andere musea.

Heel bijzonder zijn de vele bruiklenen uit privécollecties van verenigingen en vrijwilligers, die actief zijn in een optocht. Vaak zijn het stukken die voor de eerste keer aan het publiek worden getoond. In combinatie met elkaar tonen ze een mooi diversiteit.

Enkele voorbeelden:

- Meet en greet van de heks van Beselare met de reuzin Fatima uit Borgerhout
- Unieke ontwerptekeningen
- Processieborden naast klimaatborden
- Persoonlijke verhalen van deelnemers en organisatoren

De vele optochten in beeld

Wel elke regio of stad in Vlaanderen en Brussel heeft een stoet, processie, carnavals-optocht of bloemencorso. Ook voor betogingen en protestmarsen komen burgers massaal op straat. De expo toont de diversiteit aan optochten vanaf de 20^e eeuw tot vandaag.

Achter de schermen

Een optocht vereist heel wat organisatie en creativiteit. Vrijwilligers, medewerkers, ordediensten en overheden slaan hiervoor de handen in elkaar. In de expo krijg je een beeld van de passie en het engagement van de vele vrijwilligers en organisatoren: geen optochten zonder de gedrevenheid van mensen. Zonder hen geen uitgetekend parcours, kostuums of praalwagens.

Verskillend, maar toch veel gemeen

Elke optocht is uniek. Toch hebben ze ook heel wat gemeen. We zien telkens bepaalde aspecten terugkeren, met een eigen creatieve invulling:

- **Taal** speelt een belangrijke rol in optochten. De deelnemers maken er hun boodschap mee kenbaar. Van borden in een processie tot protestslogans op karton of doeken. Ook gesproken taal is belangrijk: deelnemers zingen of scanderen hun boodschap of de Bellemannen kondigen een stoet al roepend aan.
- Een optocht hoor je al van ver aankomen. **Muziek en beweging** (dans, passen, gezang, DJ's, fanfares ...) trekken de aandacht van toeschouwers, pers of beleidsmakers.
- **Maskers en kostuums** hebben een bijzondere functie. Ze vallen op of zijn net sober, zijn persoonlijk of uniform. Ze trekken de aandacht en zetten de boodschap in de verf.
- **Vlaggen** hebben een grote symbolische en emotionele waarde en worden trots megedragen in een optocht. Eenzelfde vlag kan naargelang de optocht een andere betekenis krijgen.
- **Reuzen** spreken tot de verbeelding van jong en oud. Ze zijn niet enkel te zien in historische stoeten. Ook hedendaagse sociale bewegingen hebben vaak een reus. Hoewel ze altijd groot zijn, bestaan ze in veel formaten: van de 'reuskes' in Borgerhout tot de grote Minneke poes uit Leper.
- Optochten brengen veel **mensen** op de been. Waarom we samen de straat op gaan, kan voor iedereen anders zijn. We stellen eisen, vieren een identiteit of doen het uit woede, overtuiging of geloof. De expo staat stil bij de vraag **'Waarom kom jij de straat op?'**

Actueel: de klimaatmarsen

Pancarte klimaatmars 2018, collectie Huis van Alijn

In de zomer van 2018 vatte Greta Thunberg elke schooldag post voor het Zweedse parlement om aandacht te vragen voor de klimaatverandering. Haar actie had een inspirerend effect, want enkele maanden later betoogden jongeren over de hele wereld wekelijks voor het klimaat. Het fenomeen van de klimaatmarsen was geboren. In België hielden middelbare scholieren in 2018 een eerste schoolstaking onder de noemer Youth for Climate. Ook studenten uit het hoger onderwijs, Students for Climate, sloten zich aan, net als heel wat andere klimaatorganisaties. Na een noodgedwongen pauze door de COVID-19 pandemie, werd op zondag 10 oktober 2021 in Brussel opnieuw het startschot gegeven voor een nieuwe reeks klimaatmarsen. De expo toont vlaggen en protestbordjes van de klimaatmarsen en laat Maité van Students4Climate Antwerpen aan het woord. Daarnaast is een online artikel raadpleegbaar met de geschiedenis van milieubetogingen.

Lees meer op huisvanalijn.be/nl/collectie-item/de-straat-op-voor-de-planeet

In de expo zijn er tien getuigenissen te zien van deelnemers en organisatoren aan diverse optochten:

- Organisator Students4Climate, Antwerpen
- Voorzitter Antwerp Pride
- Vrijwilliger Heilig Bloedprocessie, Brugge
- Danser Festival van Oruro, Brussel
- Artistiek coördinator Zinneke Parade, Brussel
- Reuzendrager Katuit en Ros Beiaardommegang, Dendermonde
- Aalstere Gilles van Aalst carnaval
- Vaandelzwaaijer uit Mechelen
- Leden raad van bestuur Reuzenstoet, Borgerhout
- Vrijwilligers Borelle, Dranouter

Bijzondere illustraties

Madoc stond in voor de scenografie van deze expo. Illustratrice Goele Dewanckel en assistent Yingda Dong maakten muurtekeningen van historische en hedendaagse optochten. Dewanckel is een bekende illustratrice van kinderboeken en romans voor volwassenen. Ze viel al meermaals in de prijzen. Ze doceerde aan LUCA school of Arts in Gent. Voor deze tentoonstelling maakte ze voor het eerst in haar loopbaan grote muurtekeningen.

De straat op tijdens een pandemie

Tijdens de voorbereiding van deze expo konden optochten door de COVID-19 pandemie niet doorgaan. Als voortraject trok het Huis van Aalst in maart 2021 met enkele organisatoren, deelnemers en toeschouwers naar de plek waar hun optocht normaal doorgaat. Dertien mensen vertelden hun verhaal en toonden een object dat belangrijk is voor hun stoet, betoging, parade, ommegang of corso.

De interviews en films zijn te bekijken op huisvanalst.be/nl/agenda/de-straat-op/#PANDEMIE

Dit online publieksproject werd gesteund door de Vlaamse Overheid via de culturele activiteitenpremie.

Samenwerking met Histories

Histories vzw is het aanspreekpunt voor erfgoedvrijwilligers met interesse voor genealogie, lokaal erfgoed/heemkunde en cultuur van alledag.

In de expo wordt een deel van de Feestkaart van Histories getoond. Op deze kaart toont Histories een overzicht van allerlei feesten in Vlaanderen zoals processies, carnavalsoptochten en stoeten. Histories wil hiermee het rijke immateriële erfgoed in Vlaanderen zichtbaar maken. De databank groeit aan de hand van input van alle betrokkenen. In de expo worden bezoekers aangemoedigd hun optocht toe te voegen aan de databank.

[Historiesvzw.be](https://historiesvzw.be)

Aanbod voor secundair onderwijs: experimentele methodieken: letterlijk de straat op én een online les door de museumgids in de klas

Voor de expo 'De straat op' ontwikkelde het Huis van Alijn een educatief aanbod voor 2e en 3e graad secundair onderwijs. Dit aanbod kan ingezet worden bij vakken als PAV, cultuur- en gedragswetenschappen, geschiedenis, Nederlands en levensbeschouwing.

1. Bezoek aan het museum

De klas krijgt een rondleiding in de expo 'De straat op' én gaat samen met de gids op pad in de straten rond het museum. Daarnaast is er een zelfstandige opdracht in de hoofdtentoonstelling.

2. Online les door een museumgids

Tijdens een interactieve online les maken de leerlingen kennis met diverse optochten en reflecteren ze over de beweegredenen om de straat op te komen. De klas staat stil bij vragen als 'Waarom kom je de straat op?', 'Waarom heeft het zin?', 'Waarvoor komen we binnen 50 jaar de straat op?'. Er worden verschillende werkvormen gebruikt: quiz, stellingenspel, analyse, zoekopdrachten... De online les gaat door via het platform van de school (bv. Zoom, Smartschool) en wordt gegeven door een museumgids.

Alle info en reservatie: huisvanalijn.be/nl/de-straat-op-met-de-klas

Expo 'De straat op' 30.10.21-08.05.22

Perscontact

Annelien Noppe
 annelien.noppe@stad.gent
 T 0473 56 13 88

Persbeelden, campagnebeeld en promovideo

huisvanalijn.be/nl/agenda/de-straat-op#PERS

Kraanlei 65 9000 Gent
 T 09 235 38 00
 info@huisvanalijn.be
 huisvanalijn.be

Het Huis van Alijn wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de Stad Gent